

369. Vasvár, Cigányszer, 31. lelőhely (KÖH 52073)

(Vas megye) Kk

Helyszíni szemlét végeztünk a lelőhelyen 2014. július 29-én, melynek során megállapítottuk, hogy a terület egy részét beépítették, más részein jelentős szintsüllyesztést végeztek. A nyilvántartott lelőhelyen nem fedett részében újabb késő középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

Munkatárs: Kószegi Ádám régésztechnikus-gyűjteménykezelő.

PAP ILDIKÓ KATALIN

370. Vatta határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B, Sza, Á

A Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú közhálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábel projekthez végzett a Herman Ottó Múzeum előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódó terepbejárást 2014. szeptember 18. és október 2. között Borsod-Abaúj-Zemplén megye DNy-i részén.

Csere-föld Dél (KÖH 87657): A lelőhely a 3-as sz. főút közvetlen közelében, attól ÉNy-ra, a Geszti-patak és egy kisebb vízfolyás által határolt dombhát D-i részén, a pataktól mintegy 150 m-re helyezkedik el. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor friss szántás borította, mely jó látási viszonyokat biztosított. Egy 300×80 m-es területen nagy intenzitással jelentkező, nagy mennyiségű neolitikus kerámia és pattintott kőeszköz került elő.

Dél (KÖH 87641): A lelőhely Vatta D-i részén, a falutól 200 m-re, a csincsei országúttól K-re, annak közvetlen közelében helyezkedik el a Csincse-patak és egy kisebb vízfolyás által közrefogott dombhát közepén. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor búzatarló borította, mely rossz látási viszonyokat biztosított. Egy 70×50 m-es területen a rossz látási viszonyok ellenére is nagy intenzitással jelentkező középső bronzkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

Középső-dűlő Észak (KÖH 87637): A lelőhely Vattától 200 m-re, a temetőtől D-re helyezkedik el, a Középső-dűlő nevű terület É-i részén, a Csincse-patak jobb teraszának szélén, a pataktól 200 m-re. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll és a bejáráskor napraforgó fedte. Közepes látási viszonyok mellett egy 280×100 m-es területen nagy intenzitással jelentkező neolitikus, bronzkori, római kori és Árpád-kori kerámiatöredékek, valamint pattintott kőeszközök és patics.

Munkatársak: Fekete László, Nagy Zoltán, Simon József, Galkó József, Juhász Ádám, Toronya Zsolt.

TÓTH KRISZTIÁN

371. Vác, Magyar város (Konstantin tér 13-15.) (MRT 9. k. 31 / 2. lh., KÖH 12177)

(Pest megye) Á, Kk, Tő, Kú, Ú

2014. szeptember 4. és november 14. közt a Váci Püspökség anyagi fedezetével a püspökség két egymás melletti telkén végezhetünk tervásatást. Az 1718. évi Althan-féle telekkönyv térképmelléklete e tájon valamilyen falat vagy védművet ábrázol. Ennek azonosítása mellett az ismeretlen helyű, de a környéken keresendő váci magyar városi, Árpád-kori építésű Szent Margit-templom kutatása is célunk volt. 10 szelvényt nyitva kb. 400

m²-nyi területet tártunk fel az altalajig. A két telek ÉK-i részén az itteni telekhatár mellett ÉNy–DK-i irányban 6 m szélességben és kb. 40 m hosszan létrehozott 1–7. szelvényben az altalajt általában 1,5 és 2 m közti mélységben értük el. Egy kb. 2 m-el a 20. századi járószint alá mélyített pincyszerű helyiség is előkerült, mely tetejét (és talán az oldalát alkotó homokos talajt) cölöpök tartották. Betöltéséből 18–19. századi tárgyak kerültek elő. E részen számos ÉNy–DK-i irányú, egymástól egy-két lépésre párhuzamosan futó, néha egymást keresztező árok is felszínre bukkant. Sok árok rész lelet nélküli, így korhatározásuk problémás. Az egyik árok fenekén egy szájára fordult csigavonalas díszítésű Árpád-kori fazekat találtunk. Emellett néhány kora Árpád-kori kerámia is felbukkant, de csak egy gödörben volt kizárólagos ez a korszak, máshol 16–18. századi anyaggal került elő az Árpád-kor.

Az 1–7. szelvények által alkotott 6×40 m-es területre nagyjából merőleges a 8–10. szelvények 3–7 m széles és kb. 20 m hosszú sávja, mely a Báthori utcával párhuzamos és az utca melletti telekhatár mentén fut. Ezzel a több m széles sávval sikerült kereszteznünk egy 17–18. századi kerámiával betöltött, a mai felszíntől mérve kb. 2 m mélységig lenyúló kettős árkot, mely ÉNy–DK-i irányú, és amelyben több nagy méretű követ találtunk. Valószínűleg ez az Althan-féle térképen látható, a város e részét határoló vonal, valamilyen védővonat. A nagy méretű kövek (és általában a kőanyag) a feltáráson unikális. Talán egy kőfal is állt az árkok belső oldalán? Ezen árkainktól DNy-ra egy cölöpszerkezetes újkori épület és egy néhány m²-es, a 20. században megszüntetett 18–19. századi pince került elő. Ezek alatt késő középkori és törökkori leletekkel ellátott sóderes feltöltésű út bukkant fel, melyen az egykori szekérnyomok is kivehetőek voltak. Úgy tűnik, hogy az út sóderszórással való kialakítása előtt viszont egy igen mély, a mai felszíntől mérve 2,5 m-re lenyúló meder volt itt, amelyet fekete iszap/humuszt töltött fel. Ez talán a közeli barokk székesegyház építése kapcsán a kortársak által emlegetett vízenyős terület É-i, ÉNy-i széle lehetett. A székesegyház építése előtt ezt a korábban a víz miatt beépítetlen területet töltötték fel, de az alapok ásásakor állandó probléma volt a feltörő talajvíz. A feltárási területünk talán e feltöltő munka idején kapta a kavicsos feltöltést. Sajnos a Szent Margit-templomra utaló nyom a kutatás során nem került elő.

BATIZI ZOLTÁN

372. Vác, Nagy-Gomb-híd (Nagygomb-híd) (MRT 9. k. 31 / 35. lh., KÖH 12098)

(Pest megye) U, Sza, A, Á, Kk

A lelőhelyen két egymást követő évben végeztünk feltárást. A MOL HU-SK DN 800 gázszállító tranzit vezeték munkálatai kapcsán, 2013. július 22.–augusztus 2. között megelőző feltárást, a MOL Barátság 1. kőolajvezeték felújítási munkálatai kapcsán, 2014. április 2–14. között, régészeti megfigyelés során végzett bontómunkát.

A lelőhely Váctól és az M2-es úttól K-re, a Rádra vezető út két oldalán, a két település közigazgatási határa közelében terül el. A felszín D-i irányban lejt, a gázvezeték és a kőolaj vezeték nyomvonala a lelőhely Ny-i nyúlványát ÉNy–DK-i irányban vágta. A feltárt felület É-i része kiterjed a rádi műüttől É-ra is, de itt mindössze hét objektumot regisztráltunk. A D-i, nagyobb kiterjedésű része be nem vetett mezőn helyezkedik el, DK-i vége mocsárban ér véget. A régészeti jelenségek itt mintegy 40 m-rel